

Funkcionális analfabéták

Egy-kettőre belátta Éva is, hogy így járt a Jósisten, a Jóisten: az általa teremtett testnyílásokat a teremtett szervekkel jól megdugják. Szüzességének elvesztése után egy hónappal már úgy fogadta a közeledésemet, akár egy kivásárolt rabszolga, aki épp a fölszabadítóján akar bosszút állni – az egyik alkalommal kis híján leharapta az ujjaimat, amikor másodjára is elélvezett; azt hiszem, valóban csak a (kis)polgári neveltetésének védőhálója tartotta tőle vissza, hogy megtegye. Imádta az ujjamat szopni szeretkezés közben. Őszintén megbeszéltünk mindent. Egyik pillanatról a másikra lett az ágyban fölszabadult és fesztelen. Amikor bevallotta, hogy szeret, én is azt mondtam neki, hogy szeretem. Előtte egyetlen egy nőnek mondtam csak ilyet. Évi minden vasárnap délelőtt misére ment. Egyetlen alkalommal kísértem el, de az már közvetlenül az esküvőnk előtt történt. Néha pornófilmet néztünk, és mint aki aerobic-videóra tornázik, úgy igyekeztünk követni a képernyőn zajló eseményt. Az első alkalom szent hagyományát követve gyakran szeretkeztünk a szabadban, ha az időjárás engedte; ilyenkor a pornószínészek véletlen félmozdulatai és torz pozitúrái helyett a madarak röptéből és a felhők mintázatából igyekeztem kiolvasni valamiféle útmutatást a jövőnkre vonatkozóan.

Szombati nap volt, június eleje, csapongó fecskék, forróság, híg-kék ég. Épp mielőtt megszólaltak volna a közeli ferences és domonkos templomok harangjai, fél perccel a déli zárás előtt rontott be a légkondicionált üzlethelyiségbe egy idegesen káricsáló osztrák tyúk a hordóhasú férjével. Udvariasan megkérdeztem tőlük, miben segíthetek. Foghegyről válaszoltak. Itt minden termék bio? – kérdezték. Igen – feleltem. Amikor tíz perccel később távoztak végre (természetesen semmit sem vásároltak), egyedül azért nem küldtem el őket a burgenlandi kurva anyjukba, csakis azért búcsúztam tüntető udvariassággal ettől a nagyhangú bunkóparaszttól meg a szőkített, debella nejtől, mert a véremben van az üzleti szellem. Fitymálgatták az áruimat. Drágállották őket. Megjött közben Évi. Ő angolból nyelvvizsgázott, és németül egy szót sem értett (ami egy szombathelyinek legalábbis fölfoghatatlan). Leült egy székre a pult mögött. A vietnami papucsba bújtatott lábát néztem. A szinte len lakkal lehúzott körmeit. Nem volt szép lábfeje. Ekkorra már megszerettem a lábát is, de a kecses testalkatához sehogy sem illett ez a széles, lapos lábfej. Miután az osztrákok távoztak, összeölelkeztünk. Rendet csináltam a kasszában, Éva gyorsan felsöpört, aztán beültünk az autóba, és már húztunk is kifelé Szombathelyről, át a vasúti híd alatt, amelyen épp egy tehervonat dübörgött végig IFOR feliratú tankokkal és dzsípekkel megrakva.

– Biztos, hogy kibírsz még egy órát? – néztem rá Évire, mikor egy rövid megálló után már a 84-es főúton hajtottunk dél felé.

– Nem nagyon kívánok enni ebben a hőségben.

– Én éhes vagyok – mondtam, és finom remegést éreztem a belsőmben. – Adsz egy kis vizet?

Meghúztam a palackot, aztán megkértem Évát, vegyen nekem elő egy csokit a szatyorból.

Egy autósbüfénél álltunk meg enni, ahonnan látszott két tanúhegy. Nem volt pincér, benn kellett rendelnünk a pultnál.

Leültünk a teraszon egy fiatal nyírfa árnyékában a két jeges teával, és merengve nézegettük egymást, meg a háttérrel, egymás kezét, fülét, a ruha alatt dombordó mellett, a kislányos aranyfülbevalót és a száj szegletében bujkáló mosolyt.

– Te tudod, hogy mi a nevük? – kérdezte Évi a kihűlt vulkánkúpokra mutatva.

– Az ott a Csobánc, az pedig a Szent György-hegy – böktem előbb az én hátam, majd az ő háta mögé.

– Az nem a Badacsony?

– A Badacsony délebbre van, lenn a Balaton-parton. Innen nem látszik.

Évi sajtos melegszendvicset evett, én velős pirítóst. Fizetni is benn a pultnál kellett.

Mikor tíz perccel később leparkoltam az üzemi út mellett, Éva ijesztő lassúsággal még egyszer ellenőrizte, megvan-e a táskánkban minden, amire szüksége lehet, aztán megindultunk lefelé a lankás domboldalon a borókák között. A gyalogösvény az utolsó pár méteren egy lépcsőzetesre kitaposott meredélyen vezetett le a nádasig, amelynek oldalában gyors, zavaros patakocska hömpölygött. Levettük a papucsunkat, combig fölűrttem a nadrágom, aztán belegázoltam a hideg vízbe. Megfogtam Éva kezét; úgy láttam, kissé viszolyogva lép a sáros mederbe. Két lépés után már csak bokáig ért a patak. Még egy lépés, és kinn is voltunk belőle. Csúszkáltunk a síkos iszapréteggel fedett homokon. Egyre sűrűbben álltak az embermagas nádszálak. Folyamatosan kigyózva igyekeztem abba az irányba tartani, amerre ritkásabbnak látszott a nádas. Nagy madárlábnymok látszottak a sárban.

– Vigyázz, el ne vágja a kezed – szóltam hátra Évinek, amikor láttam, hogy tenyérrrel hajítja szét maga előtt a hosszúkás leveleket. – Próbálj a karoddal vagy könyökkel utat csinálni magadnak.

Itt már egészen szikkadt volt a felszín, tenyérynyi méretű okker darabokra fölrepedezve, amelyek úgy porladtak széjjel mezítelen talpunk alatt, akár a fagyott őszi levelek.

– Mindjárt kinn vagyunk belőle – mondtam, és hátranyúltam, hogy megfogjam Éva kezét.

Régóta nincs napszemüvegem. Amíg volt, előfordult, hogy nem láttam semmit a nyári verőfényben, ha véletlenül otthon felejtettem. A száraz homok izzani látszott parányi kvarcsemcséivel, ahogy végre kiértünk a hosszú lapályra. A távolban jobbról ott szürkéllett a bányató, míg szemközt, a partfalba vágott nyiladékon egy patak hömpölygött át, ugyanaz a patak, amelyen egyszer már átkeltünk; a nádas alacsonyabban fekvő részein átszivárogyva jókora kerülővel ért vissza a tóba. Fogtuk egymás kezét. A partfal túlsó oldalán kiléptünk a vízfolyásból, és a nyárfák között letáboroztunk egy helyen, ahol az árnyék éles vonallal vált el a napsütötte homokfelszíntől.

Jó darabig isteni szerencsém volt, aztán egyszer végre megfogtak a vámosok. Már szinte vártam, mint egy fegyenc a folyton elhalasztott kivégzését. Az osztrák határ-

Őr csak legyintett, miután megnézte az útlevelemet, a magyar meg szétszedette velem a kocsit.

A karintiaiak és stájerok Mucsaként tekintenek a keleti Burgenland tartományra, a Trianon előtt részben Magyarországhoz tartozott Órvidékre. Szombathelyen és Sárváron mindenki rühellte a nagyhangú, pénzes burgenlandi parasztokat, míg odaát a magyarokat afféle alacsonyabb rendű természeti népek tekintették. Miután megnyitották a határt, a Rohonci úton állt Bucsutól a szombathelyi kocsisor. A szocializmus minden gyermeke Tefal fritőzt és Gorenje hűtőládát akart. Mégpedig sürgősen. Kinder-tojást akartunk és Milkát, gyümölcsjoghurtot és Adidas cipőt. Úgy tébláboltunk az oberwarti szupermarketekben, akár a... – hadd ne fejezzem be a megalázó hasonlatot. Amikor évekkel később ráébredtünk, hogy az oberpuldorfi Billa a kivételes kínálata ellenére sem a szabadság temploma, már késő volt. Mire Magyarországon is lehetett extra szűz olívaolajat és százszázalékos narancslevet kapni, mire egyáltalán megtudtuk, hogy léteznek ilyesmi, úgy vesztettük el addigra az elszigeteltség okán viszonylagosan megőrzött szellemi ártatlanságunkat, akár a búcsúi bál éjszakáján leitatott tinédzserlány, aki másnap nem emlékszik semmire, de a bugyija véres, az öle pedig ég és viszket. Én még voltam út-törő. Iskolaköpenyem is volt. És mai fejjel úgy látom, Magyarországon a huszadik század legizléstelenebb épületei nem a szocializmusban épültek, hanem a század végén, a kilencvenes évek közepétől kezdve. Ekkoriban öltözködtünk a legborzalmasabban. Ekkor szóltak a legkínosabb popzenék a rádióban. Ekkoriban ment végbe teljes mélységében a kijózanodás a rendszerváltás eufóriájából; és amint a Horthy-korszak polgári ízlése is kitarzott még egy ideig a proletárdiktatúrában, úgy a Kádárkor elfojtásai 1989 után, a demokráciában hozhatták csak meg dús gyümölcsüket.

Pökhendi, fiatal gyerek volt, talán még nálam is fiatalabb. És nem a fantasztikus pszichológiai érzéke vezette sikerre, egyszerűen csak ráhibázott a kis görény. Miután a pótkerék mellett, a Toyotám csomagtartójának fenéklemeze alatt megtalálta a törölközőbe bugyolált Jägermeistereket, gúnyos vigyorra húzódott a szája szeglete, majd kezében az útlevelemmel megmutatta, hová álljak félre. Fölvettem a legsimulékonyabb modoromat. Együttműködő voltam és bűnbánó, akár egy megfenyített eb. A huszonegy üveg piát lefoglalták, ellenem pedig eljárás indult. Utána jó ideig nem mertem alkoholt behozni Ausztriából, ami komoly bevételkiesést jelentett a számomra.

Kegyetlen álom volt, azt álmodtam, hogy Éva valójában földönkívüli, aki kémkedni jött az emberek közé. A sötétben pár pillanatra visszaváltozott *alienné* a csinos emberi álcája. A teste elvékonyodott. Rideg faág volt a karom mellett a karja, ágcsonkujakkal. Megjijedtem, mit keresek a társaságában; mit akar megtudni pont tőlem vagy rólam.

Látomásokkal és hőségriadókkal tetőzött az első közös nyarunk. Évinek, aki a másodévet fejezte be a főiskolán, ez volt az első szünideje, amit Budapesten kívül töltött. Igyekeztem nem befolyásolni a döntésében, de nem titkoltam az örömet, amikor végül is közölte, hogy igényelte a nyári bentlakást a kollégiumban, és már talált is magának egy főtéri kávézóban heti harmincórás felszolgálói munkát.

Ekkoriban derült ki, hogy megnyerte az ösztöndíjat, amit nem sokkal a megismerkedésünk előtt pályázott meg, és amellyel egy negev-sivatagi kibucba utazhatott el kerek egy hónapra, hogy ott bővítse ismereteit a növénynevelésről, valamint aktív dolgozóként tanulmányozhassa, miként működik a létező legmodernebb öntözéses mezőgazdaság. Október elsejére szolt a repülőjegye. Nem csak a szülei, én is nagyon féltettem. Nyár végére tökéletesen egymásba gabalyodtunk. Az internet ekkoriban még alig hódított Magyarországon, a kollégiumban nem volt hálózat, de nálam se. Évinek se, nekem se volt e-mail fiókom. A külföldre telefonálás nagyon sokba került. Abban maradtunk, hogy háromnaponta küldünk egymásnak egy kézzel írott levelet, az elsőt rögtön október másodikán, hiszen nyilvánvalóan jó pár napig úton lesznek majd a küldemények.

Éva nyár elején mutatott be a szüleinek, amikor az egyik hétvégén fölutaztunk a fővárosba. Röhejes volt, de nem alhattunk egy szobában, kénytelen voltam a nappaliban éjszakázni. Az anyja és az apja jelenlétében Évi mintha nem lett volna ön maga. Egyszerre volt velük különösen nyers a beszédmodorában, ugyanakkor a gesztusaiban kényszeredett és távolságtartó. Én meleg családi légkörhöz, őszinteséghez és fesztelen testi érintésekhez szoktam otthon. Anyám és apám harminc év házasság után is gond nélkül szájon cuppantották egymást vagy összeöleltek bárki jelenlétében, csak úgy megszokásból. Mindez innen, ebből a képmutató polgári pokolból nézve olyannak tűnt, akár egy fordítva megfogott távcsőben szemlélt pásztorjelenet. Dideregtem éjjel egyedül a robusztus antik bútorokkal megpakolt Villányi úti nappaliban, pedig napközben harminckét fok volt az utcán. Éva öccse még otthon lakott, a nővére és a bátyja már nem, de vasárnap délelőtt ők is megjelentek családotól, és az egész kompánia szépen átvonult a közeli templomba szentmisét hallgatni – velem együtt. Az étkezések előtt meg kellett fognunk egymás kezét, és közösen imádkoztunk. Erzszi nagyi is mondott gyerekkoromban néha asztali áldást, így nagyjából emlékeztem a rigmusra, tudtam ütemre mozgatni a számat. A születésem után meg lettem keresztelve, de semmi több; nem voltam elsőszülöt, se bérnök, soha nem jártam hittanra, és ezek a Villányi úti prúdnyárspolgárok olyannak tűntek nekem a mereven elitista társadalmi elveikkel, a műveltség tetsző, és épp ezen az áron roppant felszínes társalgásukkal, aztán a szoft-antiszemitizmusukkal és a poroszosan kegyetlen nevelési szabványukkal, akár a saját fajtájuk paródiája, mint a nyugati keresztény ember lelki fejlődésének és szociális önpozicionálásának tökéletes zsákutcája. Egyszeriben megértettem, miért menekült innen Éva egészen Szombathelyig. A testvéreivel is hűvös, udvarias viszonyban volt (ahogy a testvéreknek, pláne a különműveknek egymáshoz közeledni illik). Későbbi menyasszonyomnak egyetlen igazi barátnője sem akadt Budán, se Pesten. A testi-lelki barátnője egy soproni lány volt, Zsuzsi, akit az első évben ismert meg a főiskolán.

Igyekeztem visszafogni magam, kitérni a vesémben hatoló tekintetek és az udvariasan előadott, ám a világképem különbözőségét eleve lehetetlennek tekintő erőszakos kérdéseik elől. Akár egy védekezésre idomított vívó, úgy éreztem magam azon a hétvégén. Nem hagytam magam provokálni. Nem csak azt orrontották meg rajtam, hogy nem vagyok az ő fajtájuk, csírájában sem – azt is kiszagolták a finom szimatukkal, hogy ha bármiféle összecsapásra kerülne sor, akkor a lányuk

hozzám húzna, nem hozzájuk, akik úgymond fölnevelték. Ezért aztán hallgatólagosan úgy döntöttek, hogy futni hagynak minket.

A homokbányába többször visszatértünk azon a nyáron. A teljes napfogyatkozást is onnan néztük végig. Azon a részen, ahol letáboroztunk, csak mi voltunk. Meztelenül feküdtünk a sekély patakban (ami tulajdonképpen a bányató túlfolyójából kiömlő víz volt), ornyergünkön a papírkeretes védőszemüveggel. A combunk ért csak egymáshoz, mégis erekcióm lett, amint a Hold lassacskán elkezdett bekúszni a Nap korongja elé. A megriadt madarak azt üzenték, hogy nem segíhetnek. Magunkra maradtunk. Jó ez így, feleltem nekik. Azt üzenték, hogy iszkoljunk innen, és azt, hogy nincsen hová, és hogy van, igenis van. Maradunk, válaszoltam, és egy pillanatra eszembe jutottak a nagy gázlómadárnyomok a nádas szikkadt-agyagmázás talajában. Ahogy zubogva hömpölygött át rajtunk a patak, egyre jobban kimosta a könyökünk és fenekünk alól a homokot, mi pedig egyre mélyebbre süllyedtünk a hideg vízben. Akár egy repülőgépről fényképezett folyódelta, úgy festett a lapály a levegőből. Sűrű nyárfamagoncok közé fordult be utánunk a patak, és ott ezer ágra vált szét. Összezsugorodott a táj, míg mi óriások lettünk benne. Kitartott az erekcióm.

– Te nem fázol? – kérdezte Évi, mikor a napkorongnak már csak egy lecsípett körömnnyi darabkája lógott ki a hideg hold alól.

Tényleg nem tudtam eldönteni, hogy ezt most kacérkodva mondja vagy nyűgösködik. Félkönyökre fordultam, odabújtam hozzá és simogatni kezdtem a mellét és a hasát.

– Így jobb? – leheltem a fülébe.

– Igen – mondta, aztán hirtelen fölült, majd fölállt. Láttam, hogy csupa libabőr a combja meg a fenéke. Hosszú hajából csorgott a víz. Míg föl nem álltam, engem nézett abban a hülye szemüvegben, nem a Napot. Szorosan átöleltem hátulról, a farpofái közé szorítva a farkamat. Úgy csikorogtunk a közénk szorult homokszemcsékkel, akár egy dögerős gépezet, aminek úgysem árthat semmi.

